

De Natuurvriend

Mededelingenblad van de KNNV afd. Gouda e.o.
Nummer 2024-1

Blad en afdeling

De Natuurvriend is het mededelingenblad van de Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging (KNNV), Vereniging voor Veldbiologie, afdeling Gouda en omstreken. Het blad verschijnt drie maal per jaar in januari, mei en september.

De doelstellingen van de KNNV zijn natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. Activiteiten zijn onder meer excursies, lezingen en cursussen. Er zijn 8 werkgroepen actief.

Website: <https://www.gouda.knnv.nl>

e-mail adres: gouda@knnv.nl

Contributie

Gewone leden: € 38,00

Huisgenootleden (zonder Natuurvriend en Natura) en jeugdleden € 18,00

Bankrek. NL60 TRIO 0320 0373 63

t.n.v. KNNV afd. Gouda e.o. te Gouda.

Opzeggen lidmaatschap: voor 1 november bij de ledenadministratie.

Kopij volgende nummer

Per e-mail in Word naar redactie@gouda.knnv.nl vóór resp. 15 april, 15 augustus en 15 december.

Bestuur

Voorzitter

Frans Kingma, 0182-531615
kingmafrans@gmail.com

Secretaris

Lourien van der Hoek, 0182-532151
secretaris@gouda.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris
vacant

Ledenadministratie

Sari Bestebreurtje, 0182-511736
ledenadministratie@gouda.knnv.nl

Penningmeester

Marius van Rouwendal, 06-38910601
penningmeester@knnvgouda@gmail.com

Redactie Natuurvriend

Jan Uilenbroek, 0182-618037
j.uilenbroek@hccnet.nl

Coördinatoren Werkgroepen

Plantenwerkgroep

Peter Duits
plantenwerkgroep@gouda.knnv.nl

Vlinderwerkgroep

Marcel Mikkers
vlinderwerkgroep@gouda.knnv.nl

Vogelwerkgroep

Cor Martijn
vogelwerkgroepknnvgouda@gmail.com

Weidevogelwerkgroep

Jur Broer
marja.jur.broer@planet.nl

Natuurbeschermingswerkgroep

Frans Kingma
kingmafrans@gmail.com

Werkgroep zoetwaterbiologie

Annemarie van Putten
amvanputten@hetnet.nl

Werkgroep tuinambassadeurs

vacant
tuinambassadeurs.gouda@gmail.com

Werkgroep natuuractiviteiten

Frans Kingma
kingmafrans@gmail.com

Inhoud

pg. 3	van de voorzitter	pg. 14	verslag plantenwerkgroep
pg. 4	minicursus tuinvogels herkennen	pg. 15	Jacobskruiskruid
pg. 4	vogelcursus 2024	pg. 16	plantencursus
pg. 5	vlienderwerkgroep, ...	pg. 17	de midweek 2024 staat op stapel
pg. 6	jaar van de Huisms	pg. 18	voegelexcursie pier van IJmuiden
pg. 7	op zoek naar het nest van de Aziatische hoornaar	pg. 19	mutaties
pg. 9	Gouda Natuurlijk gezonder...	pg. 20	publieksactiviteiten
pg. 11	Stichting Weids Bloemendaal	pg. 20	fotoverantwoording
pg. 12	fotopagina voorjaarsplanten	pg. 21	activiteitenprogramma
pg. 13	fotopagina wintergasten		

Van de voorzitter

We leven in turbulente tijden. De wereld staat op zijn kop. Alleen al om natuur en klimaat leefbaar te houden voor nu en in de toekomst betekent een enorme opgave. Onze natuurvereniging is daarbij weliswaar een kleine speler in onze regio, maar geen onbelangrijke. Diverse werkgroepen doen onderzoek, die ze delen met soortenorganisaties. De Tuinambassadeurs spelen een belangrijke rol w.b. microklimaat en biodiversiteit in particuliere tuinen. De Natuur-academie Reeuwijkse Plassen verzorgt minicursussen om mensen te betrekken bij het verbeteren van de natuurkwaliteit. Onze natuurbeschermingswerkgroep signaleert problemen, onderneemt actie, doet onderzoek en treedt veelvuldig in overleg. Onze activiteitenwerkgroep organiseert excursies, lezingen, cursussen etc. en ontwerpt digitale natuurpaden, kortom is volop bezig met natuureducatie om mensen de waarde van de natuur bij te brengen. Als bestuur zijn we dankbaar voor allen die zich inzetten.

Helaas is die groep beperkt. We snappen dat men lid wordt van een natuurvereniging omdat je via die vereniging meer wilt leren en genieten van de natuur. Maar de vereniging draait uitsluitend op vrijwilligers. We hebben ook meer mensen nodig die zich actief willen inzetten voor onze club. Onze bestuursleden bv. hebben hun zittingstermijn al lang overschreden en kampen met 2 vacatures nl. een coördinator voor de Natuuractiviteiten werkgroep en een coördinator PR en communicatie. Ook op ander vlak kunnen we als vereniging meer ledeninzet gebruiken. Vaak is dat werk leuk, maar altijd is het belangrijk, gezien de boven geschetste problematiek. Wil je je vrijblijvend wat oriënteren? Geef je op voor de KNNV-G Kernleden app voor het dagelijks KNNV nieuws, zodat je zicht houdt op wat er speelt en er op kan reageren. Woon eens en bestuurs- of werkgroep vergadering bij. Voor inlichtingen bel 06-22244616.

Minicursus tuinvogels herkennen

Als voorbereiding van de nationale tuinvogeltelling op zaterdag 27 en zondag 28 januari organiseren we weer een minicursus tuinvogels herkennen. De cursus vindt plaats op woensdag 24 januari in het infocentrum Heempad en wordt gegeven door Marius van Rouwendal. De kosten bedragen 10 euro. Het aantal deelnemers is maximaal 20. U kunt zich opgeven bij Cor Martijn (vogelwerkgroepknnvgouda@gmail.com).

Vogelcursus 2024

Dit jaar organiseert de vogelwerkgroep weer een vogelcursus. De cursus bestaat uit 4 theorieavonden en 4 excursies. De theorieavonden zijn op donderdag van 20.00 uur tot 22.00 uur. De excursies zijn op zaterdagmorgen met uitzondering van één hele dag excursie.

Het programma ziet er als volgt uit.

Donderdag 29 februari Vogels in de winter door Mike Melis

Donderdag 14 maart Watervogels door Gert-Jan Pieterse en Stef Strik

Donderdag 4 april Weidevogels door Gert-Jan Pieterse en Stef Strik

Donderdag 18 april Vogels in de lente door Marius van Rouwendal

De excursies zijn:

Zaterdag 2 maart Bouwerdam en inlagen Schouwen-Duiveland

Zaterdag 16 maart Surfplas in Reeuwijk

Zaterdag 6 april Voorofsche polder in Waddinxveen

Zaterdag 20 april Hooge Boezem bij Haastrecht

De kosten van deze cursus zijn voor leden van KNNV en IVN 40.00 euro en voor niet-leden 60 euro. Er is van de vogelcursus van vorig jaar nog een wachtlijst. Deze personen hebben voorrang. Het maximale aantal deelnemers is 20. Voor deze cursus kunt u zich opgeven bij Cor Martijn (vogelwerkgroepknnvgouda@gmail.com).

Vlinderwerkgroep, hoogtepunten in het afgelopen jaar

Ook dit jaar heeft de Vlinderwerkgroep een flink aantal nachten de lampen aan gehad en de bomen gesmeerd om op een drietal locaties de nachtvlinders te inventariseren.

Het Leersumse Veld werd in de periode april t/m september zeven avonden bezocht. We zijn hier bewust al vroeg in het jaar gestart omdat april/mei de vliegtijd is van de Nachtpauwoog. En dat was niet voor niets want op 12 mei was het raak en zat er een vrouwtje op ons laken. Omdat het Leersumse Veld bestaat uit bos, heide en een aantal vennen tref je er sowieso andere soorten aan dan in de directe omgeving van Gouda. Zo hebben we daar dit jaar ook de Heideringelrups, de Groene weide-uil en de Nonvlinder waargenomen en werden we verrast door een Kantstipspanner.

Groene weide-uil

Heideringelrups

Schijnnonvlinder

Ook in het Loetbos zijn we dit jaar drie avonden geweest waaronder tijdens de Nationale Nachtvindernacht op 16 september. De opkomst op deze laatste avond was, met 20 belangstellenden, goed. Helaas begon het al snel te regenen waardoor de lampen maar anderhalf uur aangestaan hebben. Ondanks dat zijn er die avond toch zo'n 30 verschillende soorten geteld, waaronder een mooie Essengouduil.

En uiteraard is van maart t/m september de maandelijkse nachtvlinderavond op het Heempad georganiseerd. Leuke nieuwe soorten dit jaar waren hier onder andere de Vroege spanner, een Populierenpijlstaart (de eerste pijlstaart ooit op het Heempad tijdens een KNNV nachtvlinderavond), de Vuursteenvlinder en de Satijnlichtmot (een zeldzame trekvlinder).

Vuursteenvlinder (foto Marcel Mikkers)

De nachtvlinderavond in september was bijzonder omdat dat tevens onderdeel was van de aftrap van het biodiversiteitsweekend dat door de KNNV op het Heempad werd georganiseerd. De vlinderwerkgroep heeft een presentatie verzorgd 'Nachtvlinderdiversiteit op het Heempad' en er was een nachtvlindercafé georganiseerd. Onder het genot van een, door de KNNV geregeld, hapje en drankje kon iedereen kennismaken met de wondere wereld van de nachtvlinders die op de lampen en het smeer afkwamen. Het was een prima avond waarbij rond de 40 soorten zijn geteld. Leuk concept en zeker voor herhaling vatbaar.

Marcel Mikkers

Jaar van de Huismus

Alhoewel de Huismus in ons land nog altijd een van de meest algemene broedvogels is gaat het niet goed met de Huismus. Sinds 1990 is het aantal meer dan gehalveerd. Reden voor Vogelbescherming en Sovon de soort in de schijnwerper te zetten en 2014 tot jaar van de Huismus te verklaren.

Huisumus met juveniel (foto Marius van Rouwendal)

Op zoek naar het nest van de Aziatische hoornaar

Commotie begin oktober in Gouda Gouverwelle. Een week eerder was mij een dood exemplaar van de Aziatische hoornaar opgevallen. En later meerdere levende exemplaren in een struik in de buurt. Dit startte de zoektocht naar het nest.

De Aziatische hoornaar is een exoot, die slecht is voor de biodiversiteit omdat hij bijenvolken en solitaire bijen zeer stevig onder handen neemt, wat weer een sneeuwbaaleffect heeft op de rest van het ecosysteem. Overigens moet je de Aziatische hoornaar niet verwarren met de Europese hoornaar. De Aziatische hoornaar heeft een zwart borststuk, geel op de poten en een gele band en een deel geel op het achterlijf. De Europese hoornaar is nog een maatje groter en heeft de kleuren van de Belgische driekleur: rood, zwart en geel

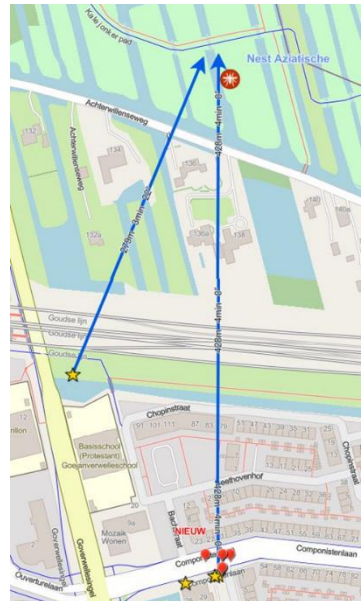
De Europese hoornaar hoort hier thuis en is in balans met het ecosysteem. De Aziatische hoornaar kent geen natuurlijke vijanden in onze omgeving. In de loop van de week wordt bevestigd dat mijn waarneming inderdaad een Aziatische hoornaar is en wordt een zoekgroep opgericht die wordt aangestuurd door imker Annet.

Een goede voorbereiding door Annet en haar man met lokpotten, vang- en montagemateriaal en het optrommelen van een groep vrijwilligers uit de imkerij en de omgeving zorgt ervoor dat we in wisselende samenstelling gedurende de zondag bezig zijn geweest.

Al kort na de kennismaking start het zoeken. De Aziatische hoornaar wordt al snel weer waargenomen op de sneeuwbes. Dat is fijn, ik had ze sinds het weekend ervoor niet meer teruggezien en het weer was ook niet ideaal. Vastberaden gaat Annet aan de slag met het vangen, markeren en conditioneren. We willen namelijk dat dit exemplaar ons verklaapt waar het nest

is. Dat lukt, de hoornaar drinkt van de lokpot en vertrekt in noordelijke richting. Dat is alvast wat. Nu hopen dat ze terugkomt. En jawel: Na 53 minuten is ze terug. Dat geeft hoop, maar wel het vermoeden dat er druk gepoetst is, maar de markering zit er nog op. Na verloop van tijd komt deze hoornaar terug, na 50, 4.5, 5.5 en 3.5 minuten. Waardevolle informatie: De vuistregel is 1 minuut per 100 afstand tot het nest. En de richting is steeds hetzelfde. Dat levert dus een richting en een globale afstand: Het begin van de Goudse Hout of nog net de villa's langs de Achterwillensweg, zo blijkt uit het getekende kaartje.

Dus later die middag daar een verkenning rondje gefietst. De waarschuwing was dat het nest meestal niet vanaf de grond zichtbaar is, maar tot mijn verbazing zie ik vanaf het fietspad bovenin een hoge boom (20m?) een soort voetbal hangen. Dus camera erbij en foto's maken. Bingo!

De andere leden van de zoekgroep komen ook polshoogte en nemen ook contact op met de mensen in de buurt. En natuurlijk worden er nog veel foto's en filmpjes gemaakt. Ook met een drone: Die blijkt van dichtbij niet populair te zijn bij de hoornaars op het nest. Wat ook aangeeft hoe link het zou zijn om dit zelf te proberen te bestrijden.

Later die week wordt door de professional het nest verwijderd. Nu afwachten of we vroeg genoeg waren, dat de nieuwe generatie koninginnen nog niet waren uitgevlogen. Dat blijkt pas in het voorjaar.

Michiel Leegwater

Gouda Natuurlijk gezonder...op naar meer en betere biodiversiteit in de stad

Als natuurliefhebbers letten we natuurlijk extra op de diversiteit van planten, schimmels en dieren in onze omgeving. In de loop der jaren is de kwaliteit van onze groene omgeving er niet in alle opzichten op vooruitgegaan. Stikstofminnende planten, zoals brandnetels, distels en braam tieren welig en de kwaliteit van het slootleven is veelal dramatisch. Groen met een grotere biodiversiteit levert veel ecosysteemdiensten en beschermt ons tegen veranderingen in het milieu en klimaat, zoals wateroverlast, droogte en hitte. Het maakt de natuur gezonder en dus ook onszelf.

Gouda heeft ambitieuze plannen om wat biodiversiteit betreft een koploperpositie te bereiken. Eind oktober 2023 verscheen de “Startnotitie Omgevingsprogramma Bomen en uitvoeringsagenda Biodiversiteit”, waarin Gouda o.a. aangeeft een prettig woon- en leefklimaat te willen zijn, waarbij klimaat (voorkomen van hittestress en wateroverlast) biodiversiteit, ruimtelijke kwaliteit en gezondheid centraal staan. We kunnen terecht trots zijn op de Goudse ambities, die ook deels het gevolg zijn van onze eigen KNNV-G acties. Zo reageerden we al in het voorjaar van 2021 met een zienswijze op de concept Omgevingsvisie, die de gemeente moest opstellen in het kader van nieuwe Omgevingswet. We signaleerde significante tekortkomingen, zoals het ontbreken van doelen en beginsituatie van de biodiversiteit. In november 2021 volgde een tweede nota van ons en ook begin 2022 stuurden we nota's. We hadden al wat ervaring met biodiversiteit en gemeentelijk beleid in het Goudse Hout en het Oostpolderpark. De gemeente kwam ons daar via de Groenalliantie tegemoet: in het Oostpolderpark met een gedegen ecologisch onderzoek en in andere gebieden ook met ecologische “Quick wins”. Ook nu reageerde de gemeente weer positief op onze kritiek op hun Omgevingsvisie met de start van een ecologisch onderzoek in de stad naar de situatie van de biodiversiteit. Tot onze verbazing werd dezelfde meting ook verricht in de groengebieden van andere gemeenten die beheerd werden door Groenalliantie.

Het bureau Viridis die de nulmeting uitvoerde had tijd nodig. In maart 2023 werd verslag van het onderzoek pas openbaar. Onze “biodiversiteitgroep” had echter niet stil gezeten en al eigen onderzoek en voorwerk gedaan. Zo brachten we in april 2023 dit jaar de nota uit “Van nul- meting naar

biodiversiteitsbeleid". We hadden een prachtige iconensoortelijst samengesteld van 50 soorten en bovendien 10 aanbevelingen elk gegeven voor gemeente, particulieren, bedrijven en natuurorganisaties. Die presenterden wij tijdens het door KNNV-IVN en gemeente georganiseerde Weekend van de Goudse Biodiversiteit. Vrijdagavond 8 september 2023 werd de aftrap gegeven met een Biodiversiteit- en nachtvlinder café op het Heempad, waar ook enkele raadsleden bij aanwezig waren. De zaterdagochtend was voor de plaatselijke politiek en andere genodigden. Wethouder Klijnmij van der Laan en kinderwethouder Luc van Gasteren openden de tentoonstelling over Biodiversiteit in het Infocentrum.

Wethouder klijnmij en de kinderwethouder Luc van Gasteren

Na koffie en gebak bezocht het gezelschap de volgende spectaculaire buitenopdrachten: de grond onder onze voeten, de tuinambassadeurs, korstmossen en luchtkwaliteit, waterkwaliteit van onze sloten, op jacht naar kleine beestjes, op onderzoek naar planten met diverse veldwerktechnieken en tenslotte de knaller: beleef de natuur zoals je haar nog nooit hebt beleefd. Zaterdag- en zondagmiddag waren bestemd voor het gewone publiek. Helaas was het extreem heet en vielen de bezoekers aantallen tegen. Dat gold niet voor de tientallen betrokkene vrijwilligers. De onderlinge sfeer was geweldig. We hadden een prestatie geleverd waar we trots op zijn.

Buitenactiviteit tijdens het weekend van de Goudse biodiversiteit

We blijven in overleg met de gemeente. Men neemt ons serieus en de samenwerking is prettig. De landelijke KNNV organiseert in mei 2024 de “Week van de Biodiversiteit”. I.v.m. Pinksteren starten wij een week later met een ambitieus Gouds programma waaronder drie avondexcursies (in twee groengebieden en een in de binnenstad), een biodiversiteitlesing en een nacht vlindercafé op het Heempad en speciaal voor kinderen en hun ouders een natuurspeurtocht op het Heempad.

Als natuurliefhebbers kennen wij het belang van biodiversiteit en weten we er van te genieten. Laten we samen helpen Gouda natuurlijk gezonder te maken.

Frans Kingma

Stichting Weids Bloemendaal

Tussen Waddinxveen en Gouda ligt de polder Bloemendaal met zijn prachtige Flora en Fauna. De Stichting Weids Bloemendaal zet zich in voor het behoud en herstel van deze polder. Op zaterdag 20 april heeft onze afdeling een excursie georganiseerd in de polder Bloemendaal (zie activiteitenprogramma op pg. 22). Dirk van der Eijk van de Stichting Weids Bloemendaal zal ons er rondleiden. Bent u geïnteresseerd in de ontwikkelingen van deze polder schrijf u dan in voor de nieuwsbrief van Weids Bloemendaal via de website www.stichtingweidsbloemendaal.nl

Voorjaarsplanten

Hazelaar

Groot Hoefblad

Klein hoefblad

Wintergasten

Krooneend (foto Goof Overbeek)

Smient (foto Huig Bouter)

Tafeleend (foto Huig Bouter)

Wintertaling (foto Huig Bouter)

Brilduiker (foto Marius van Rouwendal)

Nonnetje (foto Marius van Rouwendal)

Verslag plantenwerkgroep

Elk jaar worden er door de plantenwerkgroep een aantal activiteiten georganiseerd zoals excursies, inventarisaties en een eindejaars-plantenjacht. Dit jaar is km-hok 109-446 gekozen voor de inventarisatie. Dit blok omvat Stolwijkersluis, de Hollandsche IJssel met ten noorden de begraafplaats en ten zuiden de weilanden aan weerszijden van de Stolwijksevaart. In totaal zijn er op 9 ochtenden inventarisaties verricht. De eerste was op 22 maart en de laatste op 6 september. We hebben in totaal 257 soorten gevonden waaronder bijzondere soorten zoals moeraskruiskruid, bloedzuring, aardbeiklaver en Tartaarse kamperfoelie. Ook vonden we 15 nieuwe soorten in het km-hok volgens NDFF-verspreidingsatlas.

Moeraskruiskruid (foto Peter Duits)

De 8 excursies van dit jaar waren: een bomenwandeling in het Van Bergen IJzendoornpark, een rondwandeling bij de Twaalfmorgen over de Oukoopse Kade, een bezoek aan de Botanische Tuinen op en rondom Fort Hoofddijk in Utrecht, een prachtige plantenwandeling in Hoek van Holland, een bezoek aan museum Huis van het boek in Den Haag waar we de tentoonstelling Flora Batava zagen en een stadsplantenwandeling in Leiden met aansluitend een bezoek aan de Hortus, een bezoek aan het natuurhistorisch museum in Rotterdam met de tentoonstelling "Veldwerk" en "Komt een leeuw bij de dokter" en tot slot een bezoek aan Flora Festival in Nijmegen. Tot vorig jaar werd dit de Floron-dag genoemd.

In de plantenwerkgroep zitten 11 leden en de coördinator was Aafke ten Kate. Aafke is verhuisd en daarom is er een nieuwe coördinator gekozen.

De nieuwe coördinator is Peter Duits. Hij is aanspreekpunt voor de werkgroep en contactpersoon voor de Floron en hij organiseert de inventarisaties. Marjan Veerman zal de excursies voor de werkgroep gaan coördineren.

Het programma voor volgend jaar moet nog vastgesteld worden in overleg met de werkgroep. In grote lijnen zal dit hetzelfde zijn. Dus een aantal excursies en inventariseren van een km-hok. Activiteiten vinden bijna altijd plaats op de woensdagen. Een nieuw plan is om in de zomermaanden ook 's-avonds planten-inventarisaties te organiseren.

Tot slot een dankwoord aan Aafke ten Kate die 15 jaren actief is geweest in de plantenwerkgroep waarvan 13 jaar als coördinator. We zullen haar kunde en bevoegenheid zeker gaan missen.

namens de plantenwerkgroep Peter Duits

Jacobskruiskruid

Een opvallende plant in de bermen is Jacobskruiskruid (*Senecio jacobaea*). Het is een forse composiet met verschillende bloemhoofdjes met in het midden vele buisbloemen met daaromheen een stralenkrans van gele lintbloemen. Omdat de plant goed tegen de droogte kan vallen de planten in de verdroogde bermen extra op. De plant is giftig door de aanwezigheid van bepaalde soorten alkaloïden en worden door de meeste grazende dieren gemeden. Toch komen vergiftigingen bij paarden en runderen wel voor door het eten van met Jacobskruiskruid besmet hooi. De boeren zijn daarom niet blij met deze plant.

Jacobskruiskruid (foto Huig Bouter)

Het Jacobskruiskruid is de waardplant van de Sint-Jacobsvlinder. De zwart met geel gestreepte zebrarupsen zijn bestand tegen het gif, maar slaan het wel op, zodat de rupsen giftig zijn en door vogels worden gemeden. Het door de rupsen opgenomen gif komt via de pop in de vlinder terecht soms in hogere concentraties dan het in de plant aanwezig was. Ook bladluizen kunnen Senecio alkaloiden in hun lichaam opslaan. Lieveheersbeestje die deze bladluizen eten zijn eveneens bestand tegen dit gif.

Jan Uilenbroek

Zebrarupsen

Sint-Jacobsvlinder

Plantencursus

De werkgroep natuuractiviteiten is voornemens in de maanden april/mei een plantencursus te organiseren. U maakt kennis met een aantal plantenfamilies en na afloop (her)kent u minstens 50 planten. Ook de toepasbaarheid van planten (eetbaar, medicinaal enz.) komt ruim aan bod. De cursus wordt op woensdagavonden in het Infocentrum aan het Heempad gegeven. De cursus zal worden aangekondigd in de nieuwsbrief en de website van de afdeling

Grootbloemige muur

De Midweek 2024 staat op stapel!

Dit jaar is de midweek van maandag 10 tot vrijdag 14 juni. De bestemming is de Brabantse Kempen (met dank aan gedane suggesties).

De Kempen kenmerken zich door een aantal interessante gebieden: een natura 2000 gebied, Leenderbos, Grote Heide & Plateaux , een serie van allerlei grote en kleine natuurgebieden op zandruggen met bos, hei vennen en beekdalen. Een oud irrigatiestelsel voert kalkrijk Maaswater aan vanuit Zuid België naar de beekdalen met hun bloemrijke hooilanden en visvijvers. Dat resulteert in water dat varieert van zuur, voedselarm tot kalkrijk, voedselrijker water. Dit water onderhoudt enkele zeer zeldzame moerasvegetaties zoals een klein maar levend hoogveentje, een zuur gagelmoeras, een moerasbos op kwel en een kalkrijk galigaanmoeras. Toppers zijn hier speerwaterjuffer, bronlibel, phegeavlinder, wespendif, allerlei spechten en veel nachtzwaluwen, kortom voor elk wat wils en de laatste jaren hebben er zelfs hop en zwarte wouw gebroed. De gebieden liggen op fietsafstand en eentje, de Malpie Heide en vennen zelfs op loopafstand.

Er zijn twee 10-persoons villa's geboekt in het CenterParcs vakantiepark de Kemper Vennen, voor een groep van max. 15 personen.

Op 6 december is de aankondiging gemaaild aan alle leden.

Weten of er nog plaats is, of andere info? Stuur dan een mail naar Marjanv_v@kpnmail.nl.

Het organiserend drietal heeft er zin in!

Wil Sluis, Kees Hendriks, Marjan Veerman

Vogelexcursie naar de pier van IJmuiden

Deze excursie op 21 oktober was eigenlijk een week eerder gepland. Het is toen niet door gegaan omdat de pier afgesloten was vanwege de harde wind. Op de website van de KNNV staat bij fotoalbums het fotoverslag van deze excursie. Met 8 mensen trokken wij er die zaterdag op uit. Wij begonnen met een kop koffie bij een strandtent, zodat wij nog een deel van het laatste restje regen van die ochtend misliepen. Daarna door het duin naar de pier. Het waaide waardoor de vogeltjes in het duin moeilijk waren waar te nemen. Op het strand bij de pier troffen wij een groep drieteenstrandlopertjes aan die hyperactief heen en weer voor de golven uit renden. De steenlopers lieten zich al snel zien. Ook bij de pier zijn er burenrudies, in dit geval een juveniele mantelmeeuw die een aalscholver aanviel. Waarschijnlijk probeerde de mantelmeeuw de prooi van de aalscholver afhandig te maken. De eerste bijzondere waarneming bestaat uit een kuifaalscholver, die in Nederland voornamelijk bij pieren wordt waargenomen. De volgende waarneming heeft niets met vogels te maken. Wat een prachtig uitzicht vanaf de pier. De donkere lichten met het zilveren strand. De zwarte zee-eend liet zich niet van

De pier van IJmuiden (foto Marius van Rouwendal)

zijn mooiste kant zien, als een zwarte dobber met zijn snavel tussen zijn vleugels dreef hij in zee. Nog net een plaatje kunnen maken terwijl er even nieuwsgierig naar ons gekeken werd. Even later kwam een roodkeelduiker in beeld, wat een feest! Daarna volgde een eider. Op de kop van de pier, uit de wind, was het tijd voor een boterham. Andere vogelaars hadden Jan van Genten gezien, maar ik alleen een vermoedelijke. Wel weer een bijzondere

Drieteenstrandlopers (foto Marius van Rouwendal)

waarneming waren alken. Ondertussen was het harder gaan waaien en dat was ook te merken. Het water stooft men hoog over de pier, wat bij het strand overging in zandstralen. Dus snel door naar de jachthaven. Maar eerst was er nog een groep drieteenstrandlopers die de bescherming van de pier had opgezocht. Bij de jachthaven hadden een dodaars en een gewone zeehond de luwte opgezocht. Dat gingen wij ook doen bij dezelfde strandtent onder het genot van koffie, chocolademelk en een zonnetje.

Cor Martijn

Mutaties

Opgezegd hebben: Huig en Leny Bouter en Liesbeth Jeursen

Aangemeld hebben: Reiny Amerongen, Eric van der Brugge, Marja Coenen, Martijn v.d. Hoek, Korina Jongeleden, Cecilia Kregling, Michiel Leegwater, Arian Prins, Marga Schaap, Herman Seesink en Ysbrand Swart.

Programma publieksactiviteiten

- zondag 10 maart Natuur op het Heempad (14.00-16.00 uur)
Thema: winteractiviteiten
Locatie: infocentrum Heempad
- zaterdag 14 april Natuur op het Heempad (14.00-16.00 uur)
Thema: lenteactiviteiten
Locatie: infocentrum Heempad
- dinsdag 28 mei t/m zondag 2 juni Week van de biodiversiteit
Het programma omvat 3 avondexcursies en in het infocentrum een lezing en een nachtvlindercafé
Voor het definitieve programma zie de nieuwsbrief en de website www.gouda.knnv.nl

Fotoverantwoording

- Titelpagina Huismus (foto Nel Kempers)
- Pg. 5 nachtvinders (foto Marcel Mikkers)
- Pg. 6 Huismus (foto Marius van Rouwendal)
- Pg. 8 nest Aziatische hoornaar (foto Michiel Leegwater)
- Pg. 12 voorjaarsplanten (foto's Huig Bouter)
- Pg. 16 Zebrarupsen, Sint-Jacobsvlinder (foto's Huig Bouter)

Activiteitenprogramma

Voor de excursies die we per auto maken wordt van de meerijders een liftergeld gevraagd van 10 eurocent/km te verrekenen met de bestuurder. Voor excursies is het raadzaam om zich tevoren bij de contactpersoon aan te melden i.v.m. beschikbaarheid van auto's of annulering i.v.m. slechte weersomstandigheden via natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl De KNNV is niet aansprakelijk voor ongevallen en beschadiging of verlies van eigendommen.

Woensdag 31 jan. **Lezing over korstmossen**

Deze lezing wordt gegeven door Laurens Sparrius (lid van de vereniging voor mossen en korstmossenonderzoek (BLWG) en senior projectleider bij Floron). Korstmossen zijn een symbiose van een schimmel en een alg. Ze groeien onder andere op muren en bomen. Korstmossen staan bekend als goede indicatoren voor luchtvervuiling en klimaatverandering. De lezing vindt plaats in het infocentrum aan het Heempad en begint om 20.00 uur.

Donderdag 8 febr. **Lezing over reptielen en amfibieën**

Deze lezing wordt gegeven door Richard Struijk, senior projectleider bij Ravon. Het zal o.a. gaan over exotische reptielen in het wild in Nederland een bedreiging vormen voor onze inheemse reptielen. Welke rol spelen ecoducten bij de verspreiding van reptielen en amfibieën? De lezing wordt gegeven in het infocentrum aan het Heempad en begint om 20.00 uur.

Zaterdag 17 febr. **Vogelexcursie naar de Starrevaartplas**

De vogelplas Starrevaart, oorspronkelijk aangelegd voor zandwinning, is lange tijd een plek geweest waar vele soorten water- en moerasvogels gezien konden worden. De laatste jaren nam het aantal vogels af doordat het o.a. te diep werd voor waadvogels. Staatsbosbeheer heeft daarom de plas weer aantrekkelijk gemaakt. De werkzaamheden zijn in november 2023 afgerond. Wij zijn benieuwd wat er allemaal weer te zien is. Misschien zien of horen wij het baardmannetje of komt de brilduiker even buurten. Is er weer genoeg plek voor de Kieviten en scholeksters?

Vertrek: 9:00 uur tegenover NS station Gouda (Bloemendaal zijde) en Cinema: Burg. Jamessingel Excursieleider: Marius van Rouwendal
Aanmelden via: natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl

Woensdag 6 maart **Algemene Ledenvergadering**

De jaarlijkse Algemene ledenvergadering begint om 20.00 uur in het Infocentrum aan het Heempad. Een van de onderwerpen zal zijn een wijziging van de statuten.

Donderdag 7 maart **Lezing over biodiversiteit en natuurwaarden**

Deze lezing wordt gegeven door Hans van Gasteren (ecoloog bij de luchtmacht) Hoe is het gesteld met de biodiversiteit en natuurwaarden van de militaire vliegvelden in Nederland? De spreker zal ons meenemen naar bijzondere natuur op verrassende locaties.

De lezing vindt plaats in het infocentrum aan het Heempad, aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 30 maart **Excursie naar het Panbos**

Het Panbos of de Pan van Persijn is een bebost duingebied ten noorden van Wassenaar. Door richting de kust te lopen zien we de vegetatie en aanwezige fauna veranderen. Daarnaast komen we ook bij de beroemde Atlantic wall uit de tweede wereldoorlog.

Vertrek: 9:00 uur tegenover NS station Gouda (Bloemendaal zijde) en

Cinema: Burg. Jamessingel. Excursieleider: Frans Kingma

Aanmelden via: natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl

zaterdag 13 april **Vogelexcursie naar de Groene Jonker**

De Groene Jonker bij Nieuwkoop is een paradijs voor veel weide- en moerasvogels. Al wandelend door dit mooie gebied kan je genieten van de mooie natuur en de vele vogels. Wordt de kuifduiker of de geoorde fuut weer gezien? Hoor je het geluid van de snor?. Blauwborst, zomertaling en pijlstaart horen allemaal tot de mogelijkheden.

Vertrek: 9:00 uur tegenover NS station Gouda (Bloemendaal zijde) en

Cinema: Burg. Jamessingel. Excursieleider: vogelwerkgroep

Aanmelden via: natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl

Zaterdag 20 april **Excursie Polder Bloemendaal**

Het is fijn wandelen in de Polder Bloemendaal, een oud veenweidelandschap dat ontstaan is als gevolg van de ontginningen van veenmoerassen in de Middeleeuwen. Landschapselementen uit voorbije tijden zoals legakkers, kades met geriefhoutbosjes, petgaten en pestbosjes zijn er nog te vinden.

Behoud van dit historische landschap en de bijbehorende natuurwaarden gaat

niet vanzelf. Welke beheermaatregelen waren en zijn nodig om dat te bereiken? En hoe staat het er voor met de natuurwaarden? Hoe staan de oevers er bij en hoe is het gesteld met de waterkwaliteit? Namens de Stichting Weids Bloemendaal zal Dirk van der Eijk ons bijpraten en rondleiden in het gebied. Mogelijk bloeien de wilde kievitsbloemen (nog) en we hopen de nodige weidevogels te spotten.

Start om 10.00 uur met koffie in tuincentrum Tas, Otweg 5 in Waddinxveen (Parkeren aldaar). Contactpersoon; Marjan Veerman
Aanmelden via natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl

Zondag 28 april **Excursie Solleveld en Ockenburg**

In deze gebieden bij Den Haag bevinden zich verrassend goed bewaarde, oude duingordels. Deze liggen elders langs de Hollandse kust verder landinwaarts en zijn aangetast door zandwinning, bollenteelt en verstedelijking. Nabij het strand zijn ze juist verdwenen door golfslag of bedekt door de nieuwere jonge duinen. Deze bevatten meer kalk dan de oude binnenduinen, welke zuurder zijn en begroeid zijn met heide (Solleveld) of geboomte (Hyacintenbos). Op de open heide zijn doortrekkende of arriverende zomervogels te verwachten, in het bos tapijten bloeiende hyacinten die de bodem blauw kleuren.

Vertrek: 9:00 uur tegenover NS station Gouda (Bloemendaal zijde) en Cinema: Burg. Jamessingel. Excursieleider: Kees Hendriks
Aanmelden via: natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl

Zaterdag 11 mei **Vogelexcursie naar de Nieuwe Driemanspolder**

Deze polder nabij Zoetermeer ligt in een verstedelijkt gebied waar landbouwgrond is omgezet voor waterberging, natuurgebied en recreatiegebied. Zolang het gebied ecologisch gezien zich nog in de pioniersfase bevindt, kunnen allerlei vogelsoorten hier opduiken, zoals steltlopers volledig in zomerkleed, die op weg zijn naar het Hoge Noorden, vogels van het oude polderland zoals veldleeuweriken en patrijzen, allerlei piepers en verschillende ondersoorten van de gele kwikstaart.

Vertrek: 9:00 uur tegenover NS station Gouda (Bloemendaal zijde) en Cinema: Burg. Jamessingel. Excursieleider: Kees Hendriks
Aanmelden via: natuuractiviteiten@gouda.knnv.nl

De Natuurvriend is het orgaan van de afdeling Gouda en omstreken van de KNNV, Vereniging voor Veldbiologie. Het verschijnt drie maal per jaar.

**Afzender/ledenadministratie
Lage Gouwe 112
2801 LK Gouda**